

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

**Spremembe in dopolnitve
Zakona o sodnih izvedencih,
sodnih cenilcih in sodnih tolmačih
(novela ZSICT-A)**

december 2024

Evidenčni podatki

EPA: 1692-IX

Kratika: ZSICT-A

Sprejeto: 22. 11. 2024

Objavljeno: 3. 12. 2024

Veljavno od: 18. 12. 2024

Se uporablja od: 18. 12. 2024 (tretji do sedmi odstavek spremenjenega 3. člena se začnejo uporabljati 18. 12. 2025, 2. točka prvega odstavka spremenjenega 41. člena pa 1. 1. 2027)

Vrsta akta: Zakon

Nosilni organ: Ministrstvo za pravosodje

Organ sprejetja: Državni zbor RS

Poglavitne rešitve novele ZSICT-A

Poglavitne rešitve novele so predstavljene po vrstnem redu določb, kot si sledijo v Zakonu o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih (Uradni list RS, št. 22/18, 3/22 – ZDeb in 102/24) (zakon).

1. Opredelitev učinkovitega nadzora nad sodnih izvedencev in sodnih cenilcev pri sklicevanju na status v okviru dela na trgu (3. člen)
2. Sprememba pogojev objave javnih pozivov za nove sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače (4. člen)
3. Strokovni svet – ključni ukrepi (5. – 13. člen)
4. Identifikacijski znaki (17. člen)
5. Zagotavljanje večje varnosti sodnih izvedencev in sodnih cenilcev pri njihovem delu (18. člen)
6. Vzpostavitev obveznega elektronskega poslovanja za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače (18. člen)
7. Pogoji za imenovanje (16. in 20. člen)
8. Imenik sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev – pridobivanje ažuriranih podatkov z možnostjo povezovanja zbirk podatkov (22., 23. in 25.b člen)
9. Izjava o delu (23. člen)
10. Vzpostavitev evidence razpoložljivosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev (25.a člen)
11. Preverjanje strokovnega izpopolnjevanja (27. člen)
12. Disciplinski ukrepi in disciplinske kršitve (29. in 30. člen)
13. Prenehanje statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača ob dopolnitvi 75 leta starosti (41. člen)
14. Pravica do brezplačnega dostopa do slovenskega prevoda Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti (46.a člen)
15. Določitev ministrstva kot zavezanca za vlaganje prijav v zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen (46.b člen)

1. Opredelitev učinkovitega nadzora nad sodnimi izvedenci in sodnimi cenilci pri sklicevanju na status v okviru dela na trgu

Društva, ki imajo status delovanja v javnem interesu, so zavezana, da v skladu s pravili društva izvaja **učinkovite redne in izredne nadzore** nad svojimi člani s statusom sodnega izvedenca ali sodnega cenilca. Novela je opredelila vsebino rednih in izrednih nadzorov.

Redni nadzor

Izvaja se **periodično**, pri čemer mora društvo v vsakem posameznem koledarskem letu izvesti nadzore nad najmanj 5 % svojih članov s statusom sodnega izvedenca ali sodnega cenilca.

Društvo mora o izvedenih nadzorih, ugotovitvah in ukrepih **poročati Strokovnemu svetu za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje** (Strokovni svet) **in Ministrstvu za pravosodje** (ministrstvo) do konca marca za preteklo koledarsko leto. Poročilu je potrebno priložiti **seznam** vseh članov društva s statusom sodnega izvedenca ali sodnega cenilca.

Izredni nadzor

Izvede se **nad posameznim članom društva** s statusom sodnega izvedenca ali sodnega cenilca, če je **podan sum**, da ta pri izdelavi izvedenskega mnenja, izvida ali cenitve **ni upošteval pravil znanosti in stroke** na način, ki bi lahko predstavljal disciplinsko kršitev iz 30. člena zakona.

Društvo **izvede nadzor v 30 dneh od prejete zahteve ministra**, o ugotovitvah in ukrepih pa **nemudoma** poroča ministru in Strokovnemu svetu.

*Društva uskladijo društvene akte v roku 1 leta od uveljavitve zakona, zato se **določbe glede rednega in izrednega nadzora začnejo uporabljati 18. 12. 2025.***

2. Spremembe pogojev objave javnih pozivov za nove sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače

Novela prinaša novost, da bosta v posameznem koledarskem letu **oba (2) javna poziva odprta za vsa strokovna področja, podpodročja in jezike iz Seznama strokovnih področij in podpodročij sodnoizvedenskega in sodno cenilskega dela ter seznam jezikov** (seznam je dostopen na <https://www.gov.si/zbirke/delovna-telesa/strokovni-svet-za-sodno-izvedenstvo-sodno-cenilstvo-in-sodno-tolmacenje/>)

Druge novosti

- vloga se vloži v elektronski obliki;
- kandidat v okviru prijave na javni poziv zgolj **enkrat pristopi k opravljanju posebnega preizkusa strokovnosti**;
- če posebnega preizkusa strokovnosti ne opravi uspešno, se šteje, da ne izpolnjuje pogojev za imenovanje, lahko pa se ponovno prijavi na naslednji javni poziv;
- oseba lahko poseben preizkus strokovnosti za posamezno strokovno področje, podpodročje ali jezik opravlja največ trikrat (enako kot do sedaj, le da v okviru ene vloge zgolj enkrat)
- kandidat mora imeti že ob vložitvi vloge vzpostavljen varni elektronski predal za sprejemanje pisanj.

3. Strokovni svet za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje – ključni ukrepi

V okviru novele so bile v zvezi z določbami, ki se nanašajo na Strokovni svet, naslovljene določbe, ki so se v praksi izkazale kot neustrezne.

✚ Ureditev mandata predsednika Strokovnega sveta za zagotavljanje kontinuitete dela

Mandat predsednika Strokovnega sveta se je **podaljšal z 2 na 3 leta**, z **možnostjo enkratne ponovne reelekcije**.

✚ Plačilo za delo v okviru Strokovnega sveta

Predsednik in člani Strokovnega sveta so upravičeni do **sejnin** v višini stalnega dela sejnine, kot je določen z Uredbo o sejinah in povračilih stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih.

✚ Razbremenitev Strokovnega sveta

Prenos pristojnosti preverjanja strokovnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev iz Strokovnega sveta **na ministrstvo**.

✚ Sodelovanje strokovnjakov v začasnih strokovnih telesih

V začasnih strokovnih telesih je uvedena možnost sodelovanja **strokovnjakov, ki nimajo statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača**, če za posamezno področje, podpodročje ali jezik ni mogoče imenovati nobenega sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača (ni imenovanih dovolj sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev oziroma če je to potrebno zaradi zagotovitve nepristranskosti začasnega strokovnega telesa) ter **možnost ustanovitve začasnega strokovnega telesa z zgolj dvema članoma**, če tretjega člana ni mogoče imenovati niti po prvem niti po drugem odstavku spremenjenega 10. člena Zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih (Uradni list RS, št. 22/18, 3/22 – ZDeb in 102/24) (zakon).

4. Identifikacijski znaki – štampljka in izkaznica

Določba se je spremenila zaradi zahteve, da se osebni podatki, navedeni na izkaznici in štampljki, opredelijo v zakonu.

 Novost:

Stalno prebivališče bo na identifikacijskem znaku navedeno **le, če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač izjavi, da naj se ta podatek navede.**

5. Zagotavljanje večje varnosti sodnih izvedencev in sodnih cenilcev pri njihovem delu

Ker so sodni izvedenci in sodni cenilci pomočniki sodišča, v upravnih postopkih pa pomočniki organa, ki vodi upravni postopek, bodo lahko v primerih, ko se pri izdelavi izvida, mnenja ali cenitve sklicujejo na svoj status, **sodišče ali upravni organ zaprosili za zagotovitev prisotnosti in pomoči policije** pri izvedbi posameznih aktivnosti, ki so po njihovem mnenju nujne za izdelavo izvida, mnenja ali cenitve, če bodo menili, da bo pri delu **izpostavljeni ogrožanju** oziroma če **lahko pričakujejo upiranje** pri izvedbi dela.

Določba velja **le za opravljanje nalog v okviru prvega odstavka 3. člena zakona.**

Na podlagi zaprosila sodnega izvedenca in sodnega cenilca bo sodišče ali upravni organ v svojem imenu zaprosil policijo za pomoč oziroma prisotnost pri opravi konkretnega dejanja s strani sodnega izvedenca in sodnega cenilca, potrebnega za izdelavo izvida, mnenja ali cenitve.

Stroški policije, ki v zvezi s tem nastanejo, se štejejo med **stroške** sodnega oziroma upravnega **postopka.**

6. Vzpostavitev obveznega elektronskega poslovanja za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače

Vzpostavlja se prehod na **elektronsko poslovanje sodišč in upravnih organov s sodnimi izvedenci, sodnimi cenilci in sodnimi tolmači**, ki sledi cilju digitalne preobrazbe javnega sektorja v primerih, kjer imajo organi že vzpostavljeno tovrstno informacijsko infrastrukturo.

IZJEMA za fizično vročanje organa, če za to obstaja podlaga v drugem zakonu, če vročitve v elektronski obliki ni mogoče opraviti (iz subjektivnih ali objektivnih razlogov) ali če je po presoji organa zaradi vsebine dokumenta ali drugega razloga potrebno vročitev opraviti v fizični obliki.

🚩 Pomembno:

- **Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači so si dolžni do 18. 6. 2025 vzpostaviti varen elektronski predal za prejemanje pisanj ter ga v tem roku sporočiti ministrstvu.**
- Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači so dolžni sporočiti morebitno spremembo **drugega elektronskega predala (navadne elektronske pošte) ter številke mobilnega telefona**, če pa katerega od navedenih kontaktnih podatkov še nimajo, pa so si ju **dolžni vzpostaviti oziroma zagotoviti ter ju sporočiti ministrstvu v najkrajšem možnem času.**

*Rok za vzpostavitev **varnega elektronskega predala za prejemanje pisanj je 18. 6. 2025.***

7. Pogoji za imenovanje

Gre za spremenjen zapis določbe 16. člena zakona, ki se v bistvenem delu vsebinsko ne spreminja.

Novosti:

- črtan je pogoj osebnostne primernosti;
- določena je izjema glede stopnje izobrazbe za sodne tolmače – lahko je imenovana oseba z nižjo izobrazbo od predpisane, če izkaže, da je materni govorec jezika, za katerega želi biti imenovan;
- poseben preizkus strokovnosti, določen v 20. členu zakona, se lahko v okviru posameznega poziva opravlja le 1-krat, vendar skupno največ 3-krat.

8. Imenik sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev – pridobivanje ažuriranih podatkov z možnostjo povezovanja zbirk podatkov

Za odločanje v postopkih po zakonu ter vodenje imenika in evidenc se podatki zbirajo neposredno od osebe in po uradni dolžnosti iz zbirk podatkov.

Novosti:

- **novi podatki** v imeniku sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev: **davčna številka** (ni v javnem delu), **varen elektronski predal** ter **datum smrti** (ni v javnem delu);
- iz imenika se **črta podatek o zaposlitvi ali drug zaposlitveni status**, ki je bil namenjen sodiščem za pravilen obračun pokojninskega in invalidskega prispevka pri izplačilu plačila za delo;
- se **ne vodi več podatka o stacionarni telefonski številki ter dodatnem (2.) elektronskem naslovu**;
- ostaja **obveznost sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev glede ažurnega sporočanja sprememb podatkov, o katerih se ne vodi uradna evidenca** (varni elektronski predal, drug elektronski predal, številka mobilnega telefona, naslov, na katerem je oseba dosegljiva, če je drugačen o stalnega in začasnega prebivališča, znanstveni ali strokovni naslov), in sicer **v roku 3 dni od nastanka spremembe**.

9. Izjava o delu

Novela **podaljšuje rok za posredovanje izjave o delu**, ki vsebuje podatke o:

- številu izdelanih izvedenskih mnenj, cenitev ali prevodov oziroma opravljenih tolmačenj in njihovih dopolnitev ter
- nazivih državnih organov, ki so zahtevali izvedbo njegovega dela, v prejšnjem koledarskem letu (poročevalsko obdobje), **do 31. marca** tekočega koledarskega leta.

Skrajni rok za posredovanje izjave o delu za preteklo koledarsko leto je 31. marec tekočega koledarskega leta.

10. Evidenca razpoložljivosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev

Vzpostavljena je pravna podlaga za vzpostavitev elektronske evidence razpoložljivosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev v sodnih postopkih, katere namen je seznanjanje sodišč in upravnih organov o razpoložljivosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

+ Novosti:

- Iz podatkov iz evidence bo **razviden datum o možnosti prevzema nove zadeve v reševanje** (če v evidenci ne bo navedenega datuma, se bo štelo, da je oseba razpoložljiva takoj!) ter **specialistična znanja in strokovne preference**;
- **upravljavac evidence bo ministrstvo, ki bo zagotavljalo osnovne podatke** o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih iz imenika (osebno ime in strokovno področje in podpodročje oz. jezik imenovanja), medtem ko boste sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači **sami vnašali podatke o datumu razpoložljivosti za prevzem novih zadev ter o svojih specialističnih znanjih in strokovnih preferencah**;
- pričetek uporabe: **ob tehnični izpolnitvi pogojev** bo izdan sklep, v katerem bo določen datum, od katerega dalje se evidenca razpoložljivosti uporablja (objava v Uradnem listu RS ter obvestilo ministrstva);
- do tedaj ministrstvo ročno zbira podatke iz tretje in četrte alineje prvega odstavka novega 25.a člena zakona neposredno od sodnih izvedencev, imenovanih za področje socialnega dela, podpodročje socialnega dela – področje psihologije – podpodročji klinične psihologije in psihologije družine, področje medicine – podpodročji psihiatrije in otroške in mladostniške psihiatrije.

V evidenco razpoložljivosti, ki se bo pričela uporabljati ob zagotovitvi tehnični pogojev, bodo podatke o datumu razpoložljivosti za prevzem novih zadev ter svojih specialističnih znanjih in strokovnih preferencah vnašali sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači sami.

11. Preverjanje strokovnega izpopolnjevanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev

Pristojnost preverjanja strokovnosti se prenaša s Strokovnega sveta na ministrstvo.

✚ **Pravilo:**

- Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač mora v obdobju petih let **predložiti najmanj 5 dokazil o strokovnem izpopolnjevanju**, ki so bila izdana v tem 5-letnem obdobju preverjanja, in sicer **najkasneje v roku 60 dni po izteku obdobja**.
- Dokazila so lahko iz **pravnega področja in iz strokovnega področja**, podpodročja ali jezika, za katerega je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan (večina dokazil (najmanj 3) se mora nanašati na strokovno področje, podpodročje ali jezik imenovanja).
- Vrste dokazil bodo določene v posebnem pravilniku, do tedaj pa se uporabljajo trenutno veljavne določbe Pravilnika o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih.
- V primeru **dvoma glede ustreznosti predloženega dokazila** se ohranja **pristojnost Strokovnega sveta**, ki na zaprosilo ministrstva poda mnenje o njegovi ustreznosti.

Pravna posledica če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač ne razpolaga z zadostnim številom dokazil: šteje se, da **nima več ustreznega strokovnega znanja ter praktičnih sposobnosti in izkušenj za opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača**, razen če sam predlaga, da želi opravljati posebni strokovni preizkus.

✚ **Izjema:**

- Če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač **ne predloži zadostnega števila dokazil, lahko v 60 dneh po izteku 5-letnega obdobja poda izjavo, da bo pristopil k opravljanju posebnega preizkusa strokovnosti**.
- K opravljanju posebnega preizkusa strokovnosti **mora pristopiti najpozneje v 6 mesecih po izteku 5-letnega obdobja**.
- Posebni preizkus strokovnosti **opravlja le enkrat**.

Pravna posledica če ne pristopi k opravljanju posebnega preizkusa strokovnosti ali posebnega preizkusa strokovnosti ne opravi: šteje se, da **nima več ustreznega strokovnega znanja ter praktičnih sposobnosti in izkušenj za opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača**.

12. Disciplinski ukrepi in disciplinske kršitve

Novela ne prinaša večjih vsebinskih sprememb, gre zlasti za nomotehnične popravke.

Novosti:

- Iz disciplinskih ukrepov je **črtan javni opomin**.
- **Nepravočasno opozorilo** sodišču ali upravnemu organu, da sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač **za izvedbo naloge ni usposobljen**, je iz hujše **prekvalificirano v lažjo disciplinsko kršitev**.
- Med **lažje disciplinske kršitve je dodana kršitev dolžnosti sporočanja podatkov** glede znanstvenega ali strokovnega naslova, drugega elektronskega predala, številke mobilnega telefona, poštnega naslov, na katerem je oseba dosegljiva, če je ta različen od stalnega in začasnega prebivališča (prvi odstavek 23. člena zakona).

13. Prenehanje statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača ob dopolnitvi 75. leta starosti

Novela na novo **določa starostno omejitev za delo sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.**

+ Pravilo:

- Sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem bo **imenovanje prenehalo po samem zakonu z iztekom koledarskega leta, v katerem oseba dopolni starost 75 let.**
- Minister izda ugotovitveno odločbo najpozneje v enem mesecu po izteku koledarskega leta.

!POMEMBNO! Določba se **začne uporabljati 1. januarja 2027.**

+ Izjema:

- Status se za dve leti podaljša, če oseba **do 30. novembra koledarskega leta, v katerem dopolni starost 75 let,** ministrstvu predloži **dokazilo o zdravstveni zmožnosti za opravljanje sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja,** ki na dan predložitve **ni starejše od šestih mesecev.**
- sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko obnavlja svoj status, vse dokler ohranja splošno zdravstveno in mentalno zmožnost za delo tako, da **na vsaki dve leti predloži novo dokazilo.**

!POMEMBNO! Sodni izvedenec, sodni cenilec in sodni tolmač, ki bo **do vključno 31. decembra 2026 dopolnil starost 75 let** in bo želel nadaljevati opravljanje dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja, bo moral ministrstvu **predložiti dokazilo** o telesni in duševni zmožnosti **najpozneje do 30. novembra 2026.**

14. Pravica do brezplačnega dostopa do slovenskega prevoda Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti

Sodni izvedenci in sodni cenilci imajo **pravico do brezplačnega dostopa do veljavnih prevodov Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti, ki jih zagotavlja Slovenski inštitut za revizijo** po 9. členu Zakona o revidiranju (ZRev-2).

15. Določitev ministrstva kot zavezanca za vlaganje prijav v zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen

Ministrstvo je zavezanec za prijavo v obvezno zdravstveno zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen po Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) iz 5. točke 17. člena ZZVZZ za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače.

Ministrstvo za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače **vloži prijavo v zavarovanje z dnem imenovanja in odjavo z dnem prenehanja statusa ali razrešitve.**

Pripravil:

Direktorat za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo

Tina Kodrič Perko, sekretarka, Sektor za organizacijo pravosodja,

Tina Rozman, sekretarka, Sektor za organizacijsko zakonodajo